

Krönika Åsa F Jägerhorn

På nytt skall jag hälsa solen

Nu när tidningar och TV fylls med bilder av våld, uppror och död i Egypten och Syrien, när förfärliga dokument berättar om bombattacker och dödlig gas, kan det ibland kännas som om man själv var närvarande.

Att vara på plats, men ändå inte kunna hjälpa till, vare sig med skydd eller med sjukvård, att passivt sitta där i TV-soffan och se tragedier utspela sig är både frustrerande och förödande.

Hur lätt är det inte att slå över till en annan kanal och koppla av till ett musik- eller matlagingsprogram?

Då kommer Hoschang Moschiri och presenterar sin nya bok "På nytt skall jag hälsa solen". En bok med bilder och text där prosa och poesi vävs till en helhet, likt en bonad eller en persisk matta.

Bilder från 1960-talets Iran till 2000-talets Västervik, bildar en helgjuten bildberättelse där skönhet och romantik står i kontrast till våld och uppror.

Bilder som inte fladdrar förbi, som de på TV, utan bilder som griper tag. Bilder att stanna upp vid. Bilder som berättar sin historia, ibland med en kort text som förklarar sammanhang och påminner om tidigare revolutioner och redan bortglömd dramatik.

Shahens svarta krona

Hoschang Moschiri växte upp i Teheran, hu-

vudstad i Iran, landet som fram till 1935 hette Persien.

– Mina föräldrar är enkla människor som lever i ostörd harmoni med nedärvda traditioner, enligt vilka man inte visar känslor offentligt, berättar Hoschang.

När Hoschang började studera insåg han att under samhällets, till synes, välstrukturerade yta pyrdes protester mot shahen Reza Phalavi och militärernas valde.

Bland studenterna fanns hemliga grupper som kunde uttrycka sitt missnöje genom teckningar och bilder. En sådan bild komponerade Hoschang, en bild där shahen symboliseras av en svart krona och det våld och förtryck han stod för blev till en blodig hand! Tröjor med bilden trycktes upp.

– Men vi fick bära dem i största hemlighet säger Hoschang, bara när vi mötte någon sympatisör vågade vi öppna jackan och visa vår åsikt.

Shahen störtades och Iran blev en islamistisk republik 1979, under ayatollah Khomeini – men då var Hoschang sedan ett år i Sverige.

Hoschang blev deporterad

Även när Hoschang skulle göra sin militärtjänst visade han sin åsikt om krig och våld.

– Jag kunde helt enkelt inte bära vapen och som straff för detta blev jag deporterad till byn Ivage, långt ut på landsbygden. Här upplevde

Forugh Farrokhzad (1935-67) var iransk poet och filmregissör. Hon skrev dikten med inledningsorden: "På nytt skall jag hälsa solen..." (Bild ur boken).

jag än mer det orättvisa livet under shahens tid.

– I byn dit jag fördes fanns varken el eller varmvatten. Här fanns varken skolor eller sjukvård och varannan vecka kom en militärpolis och kontrollerade att jag inte rymt! Jag bodde där i sexton månader, berättar Hoschang.

Befolkningen i Ivage var bönder som försörjde sig på färskötsel och mindre jordbruk. Hoschangs uppgift i byn var att lära barnen att läsa och skriva och bygga upp en skola.

– Det var en tacksam uppgift. Barnen var positiva och glada över att få lära. Nöjda var också deras föräldrar som alla var analfabeter. Till sammans byggde vi också upp en badinrättning där i byn, berättar Hoschang.

Några av barnen har Hoschang fortfarande kontakt med och tack vare att han fick med sig sin pappas gamla Agfa-kamera till byn, finns bilder bevarade från den här straffkommenderingen. Bilder som också finns med i boken "På nytt skall jag hälsa solen".

Till det frostiga landet

Hösten 1978 läste Hoschang en notis om vilka universitet som var viktigast i världen. Där-

ibland fanns de svenska som erbjöd studier utan stora kostnader, studentbostäder och möjlighet till att arbeta under sommaruppehållet.

Hoschang valde Sverige, det blev lärarutbildning i Umeå, kurs i svenska och en liten inkomst som biografvaktmästare. Pappa Akbar förstod inte vitsen med att sonen skulle lära sig svenska.

"Du skulle ju inte kunna använda språket någon annanstans än i det frostiga landet med bara några miljoner invånare!"

Hoschang valde "det frostiga landet", utbildade sig till bildlärare, träffade sin blivande hustru Lise-Lott och flyttade till Västervik. Här har Hoschang undervisat i media, bild och form på både gymnasiet och högskolans.

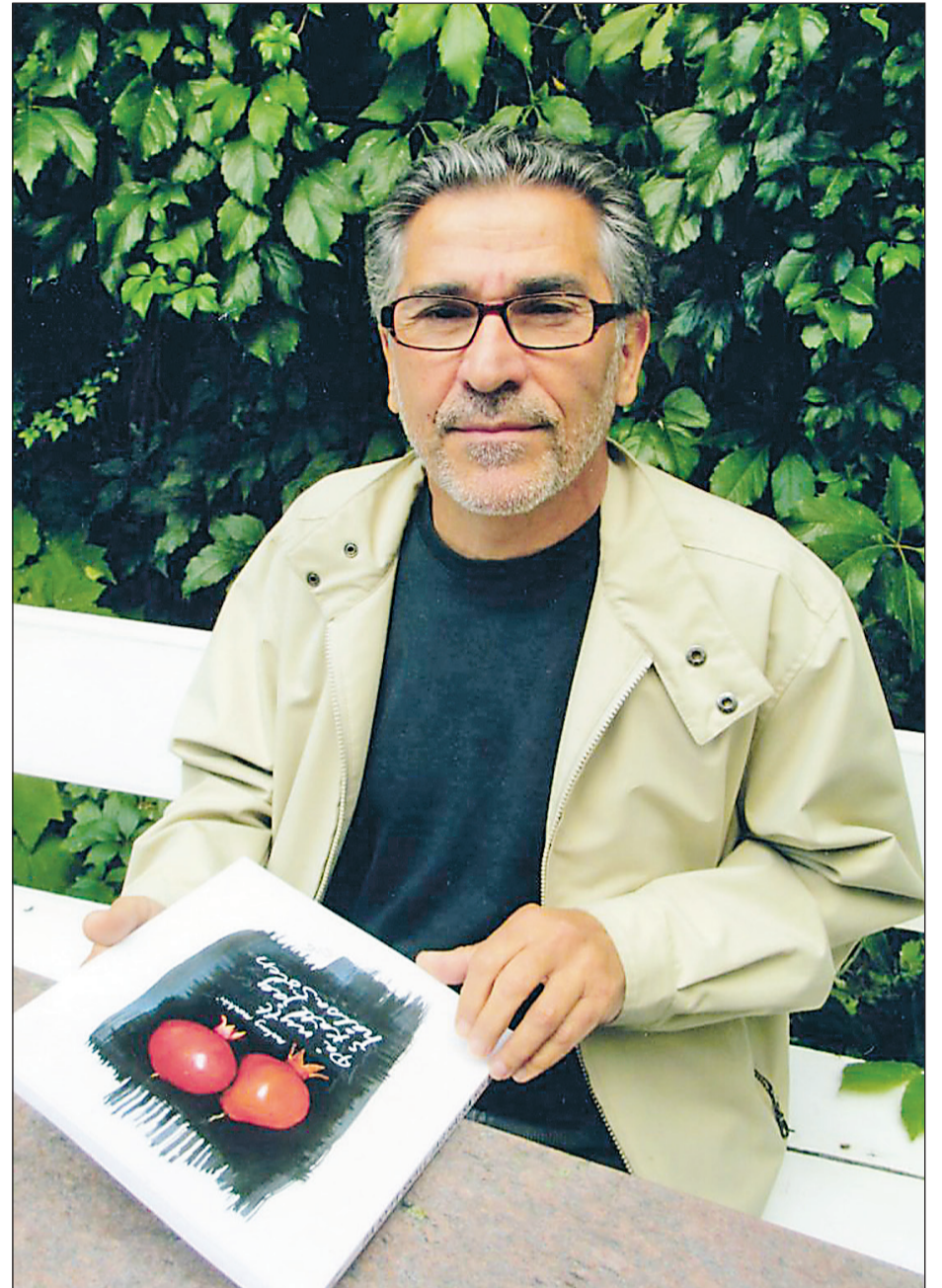
Han har engagerat sig i filmstudion och producerat ett antal uppskattade dokumentärfilmer som också visats i TV. Bland annat om konstnären Jan Wiberg och författarinnan Ania Monahof.

Så många minnen

Natten den femte mars 1989 brände fyra elever, på en högskole-skola i Västervik, ner sin egen skola. Kring denna dramatiska händelse

Tröja i protest mot Shahen och militärdiktaturen (Bild ur boken).

Hoschang Moschiri presenterar sin nya bok (Foto: Åsa F. Jägerhorn).

gjorde Hoschang filmen "Min skola brinner".

Sina upplevelser i Iran, så väl som i Sverige, möten med människor i olika miljöer, har Hoschang hela tiden filmat och fotograferat.

Minnen av familjen, bilder från revolutionen, kriget mot Irak, sammanflätade med persisk poesi och personliga brev blir till en helgjuten kärleksförklaring i boken. En kärleks-

förklaring till livet, med enkla klagörande texter om historia, kultur och tradition. Men också om sorg och saknad.

Boken "På nytt skall jag hälsa solen" inleds med raderna:

Barndomens dagar gick och vi blev mästare; Ibland blev vi glada över vårt mästarskap.

Lyssna nu på den sista sanningen vi fann:

"Vi uppkom ur stoftet och försvann med

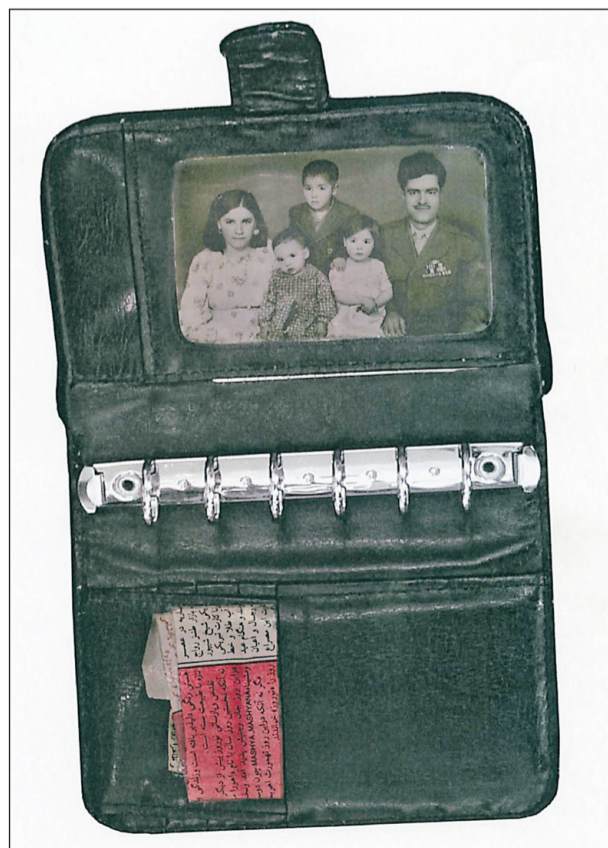
vinden!" Bokens vackra grafiska utformning, collage och kalligrafi, är helt Hoschang Moschiris egen. Medan MZ Reklam AB står för repro och ett gott kvalitetstryck.

Boken finns i bokhandel från september månad.

ÅSA F. JÄGERHORN
asa@tjustgalleriet.se
Regionombud för Sveriges Författarförbund,
Kalmar län

En bondes slitna händer visar upp vackra glänsande kastanjer, en viktig handelsvara. (Bild ur boken).

I farfars plånbok låg alltid familjebilden med mamma Sokra, Hoschang, pappa Akbar, brodern Manoch och system Agdas (Bild ur boken).